

ŞARBON

Şarbon Nedir?

Şarbon, özellikle sığır, koyun, keçi, deve gibi ot yiyen hayvanlardan insanlara bulaşan bir hastalıktır. Antraks olarak da bilinen şarbon hastalığı ülkemizde çoban çıbanı ve karakabarcık gibi isimlerle anılmaktadır. Etkeni *Bacillus anthracis* adı verilen sporlu bir bakteri olan şarbon, insanlarda ve hayvanlarda bilinen en eski hastalıklardan birisidir ve zaman zaman hayvanlarda salgınlar yapmaktadır.

Hastalık Nasıl Bulaşır?

Şarbon insanlara üç şekilde bulaşmakta ve bulaşma şekline göre de adlandırılmaktadır:

Deri şarbonu, hasta hayvanlara, bunların etine, derisine, bu hayvanların kirletmiş olduğu eşya veya malzemelere temas edilmesiyle,

Bağırsak şarbonu, şarbon mikrobuyla bulaşmış gıdaların, özellikle de şarbonlu hayvanların etlerinin yenmesiyle,

Akciğer şarbonu, şarbon sporuyla bulaşık tozların veya hayvan tüylerinde ve kıllarında bulunabilen sporların solunmasıyla bulaşmaktadır.

Hastalık Daha Çok Kimlerde Görülür?

Hayvancılıkla uğraşanlar, çobanlar, kasaplar, mezbaha işçileri, dericilik sanayinde çalışanlar, veteriner hekimler, hastalığın yaygın olduğu bölgelerde ölen hayvanların kesildiği veya yerleşim yerlerine yakın ölen hayvanların gömüldüğü yerlerde oynayan çocuklar şarbon yönünden risk gruplarını oluşturmaktadır.

Hastalığın Dünyadaki ve Ülkemizdeki Durumu?

Şarbon bazı Latin Amerika, Afrika ve Asya ülkelerinde yaygın olarak görülmektedir. Dünyada gittikçe azalan bir hastalık olmakla beraber henüz tamamen yok edilememiştir.

Görülme sıklığı gittikçe azalmasına rağmen şarbon ülkemizde de görülmektedir. Ülkemizde şarbon hastalığı yılın her mevsiminde görülebilir. Ancak sıcak ve kurak aylarda insan ve hayvan şarbonu daha fazla görülmektedir.

Hastalığın Belirtileri Nelerdir?

Şarbon hastalığı mikrobun vücuda girmesinden itibaren yaklaşık 2-7 gün sonra ortaya çıkar. Belirtiler hastalığın klinik şekline göre değişiklik gösterir:

Deri Şarbonu: Şarbon sporlarının deriden girdiği yerde, ilk önce böcek ısırığına benzer biçimde kabarık, kaşıntılı bir şişlik oluşur. Bu şişlik 1-2 gün içerisinde içi su dolu kabarcığa dönüşür ve daha sonrada ağrısız, genellikle 1-3 santimetre genişliğinde ortasında karakteristik siyah renkte ölü dokunun yer aldığı bir yara meydana gelir. Deri şarbonunda ayrıca yaranın bulunduğu bölgedeki lenf bezlerinde şişmeler görülebilir.

Ülkemizde görülen şarbon hastalığı genelde deri şarbonu şeklindedir.

Bağırsak Şarbonu: Bulantı, kusma, iştahsızlık, ateş gibi belirtilerle başlar, bunu karın ağrısı, kanlı kusma ve kanlı ishal izler. Daha sonra kan zehirlenmesi ve şok gelişerek ölüm meydana gelebilir.

Akciğer Şarbonu: Soğuk algınlığına benzeyen belirtilerle başlar. Yüksek ateş ve titremeler görülür. Birkaç gün sonra ağır solunum güçlüğü ve şok gelişir.

Hastalık Nasıl Teşhis Edilir?

Hastalığın sık olarak görüldüğü bölgelerde yaşayan veya bu bölgelere seyahat eden, bulaşık materyalle temas eden ve yukarıda belirtilen klinik formlardan birine ait belirtilerin bulunması şarbon hastalığını akla getirmeli ve mutlaka hekime müracaat edilmelidir.

Hastalığın Tedavisi Var mıdır?

Şarbon tedavisi için etkili antibiyotikler vardır. Tedavinin başarılı olabilmesi için mümkün olan en kısa sürede tedaviye başlamak gerekir.

Hastalıktan Nasıl Korunulur?

- Şarbonlu olduğundan şüphelenilen veya şarbondan ölen hayvanlar asla kesilmemeli, derileri yüzülmemeli ve etleri tüketilmemelidir.
- Şarbondan ölen hayvanlar 2 metre derinliğinde çukurlar açılarak gömülmelidir.
- Hasta hayvanların buldukları yerler ve taşıdıkları nakil vasıtaları temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir.
- Hasta hayvanların temas ettiği yem maddeleri, altlıklar ve gübre gibi bulaşık materyaller yakılarak imha edilmelidir.
- Riskli bölgelerde hayvanlar şarbona karşı aşılattırılmalıdır.